

Tóth-Simon Károly: A szociális munka és a keresztény lelkiesség kapcsolódásai a Golgota Keresztény Gyülekezet szociális szolgálatainak bemutatása alapján

Absztrakt

A szociális munka és a gyakorlatban is megélt keresztény lelkiesség egymástól élesen el nem választható. A szociális segítségnyújtás gyökerei ugyanis a keresztény erkölcsnek és a Biblia tanításának is fontos részét képezik. Ugyanakkor a keresztény felekezetek szinte mindegyikében megtalálható a laikus segítségnyújtás is, mely az egyházak hitéből táplálkozva akar segítséget nyújtani a bajba jutottak számára. Jelen tanulmányban a Golgota Keresztény Gyülekezet (angolul: Calvary Chapel) magyarországi szociális és karitatív tevékenységeinek példáján a keresztény szemléletű laikus segítés, valamint az egyházi szociális segítségnyújtás lehetőségeit, a spiritualitás és a szociális munka kapcsolatát vizsgálom. Fontos felismerni, hogy a laikus segítés szociális szakmai ismeretek nélkül időnként nagyobb károkat okozhat, mint amennyi haszonnal jár, azonban az is igaz, hogy a professzionális szociális munkát is gazdagíthatja az istenhitből fakadó, segítés melletti elköteleződés.

Kulcsszavak: szociális munka, karitasz, egyházak szociális tevékenysége, spiritualitás, Golgota Keresztény Gyülekezet

Abstract

Social work and Christian spirituality cannot be sharply separated from each other. The roots of social assistance are an important part of Christian morality and the teachings of the Bible. At the same time, in almost all of the Christian denominations, you can also find lay assistance, which provides help to those in trouble, nourished by the practical faith of the churches. In my paper, I examine the possibilities of Christian-based lay assistance and social assistance, as well as the relationship between spirituality and social work, using the example of the social and charitable activities of Calvary Chapel Hungary. It is important to recognize that lay help without professional social skills can sometimes cause more harm than good, but it is also true that professional social work can also be enriched by a commitment to help stemming from faith in God.

Key words: social work, caritas, churches, spirituality, Calvary Chapel

1. Bevezetés

*„A különbség köztünk, és a szociális gondozók között az,
hogy ők valamit cselekszenek, mi pedig Valakinek.”*
(Kalkuttai Szent Teréz)

Tanulmányomban a Golgota Keresztény Gyülekezet (angolul: Calvary Chapel) magyarországi szociális és karitatív tevékenységeinek példáján a keresztény szemléletű laikus segítség, valamint az egyházi szociális segítségnyújtás lehetőségeit, a spiritualitás és a szociális munka kapcsolatát szeretném megvizsgálni, és kitérni azok eredményeire, módszereire, hatékonyságára. Az első fejezetben áttekintem a vonatkozó szakirodalmi forrásokat, majd a Golgota Keresztény Gyülekezet karitatív és szociális tevékenységeinek esettanulmánya alapján vázolom a keresztény lelkiség és a szociális munka találkozási pontjait.

1.1. A Golgota Keresztény Gyülekezet rövid bemutatása

Az amerikai gyökerekkel és nemzetközi hálózattal rendelkező Golgota Keresztény Gyülekezetet (angolul: Calvary Chapel) a vallásszociológusok az 1970-es években kezdődött Jézus-mozgalomból kifejlődött (MILLER, 1999:27) új vallási mozgalmak csoportjában az evangéliumi protestáns egyházak közé sorolják (TÖRÖK, 2004:107-109, MILLER, 1999:2-4). Besorolásában, megítélésében és teológiai-társadalmi elfogadottságában támpontot adhat, hogy az Aliansz – Magyar Evangéliumi Szövetség támogató egyházai között szerepel további neoprotestáns közösségekkel együtt.ⁱ A 2011. évi CCVI. számú, a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló törvényⁱⁱ értelmében jogállása „nyilvántartásba vett egyház”.ⁱⁱⁱ Ezt megelőzően 1994-től bejegyzett egyházként működött (TÖRÖK 2004:108-109). Mindenkori jogi státuszától függetlenül a Golgota Keresztény Gyülekezet hazai szinten is fontos hitéleti tevékenységet folytat, melynek részét képezik szociális, kulturális és oktatási tevékenységei is.

A közösség saját célját így fogalmazza meg: „A Golgota Keresztény Gyülekezet célja Krisztus evangéliumának és Isten ígéjének hirdetése minden platformon, szolgálni az elesetteket és a rászorulókat, valamint különböző módszereket, lehetőségeket és eszközöket felhasználva keresztény hatást gyakorolni a társadalomra” (GOLGOTA, é.n:5).

Szociális tevékenységeinek végzése során – amennyiben erre törvényi szabályozás kötelezi – szociális szakembereket alkalmaz. Azonban a közösségre a laikus segítségnyújtók és önkéntesek jelenléte jellemző, azaz olyan személyek, akik esetenként professzionális képzettség nélkül (vagy más szakterületen szerzett tudással) végzik el feladataikat. Motivációjuk alapját pedig a felebarát szeretetére és az irgalmasság gyakorlására vonatkozó bibliai parancsolatok képezik (SMITH, é.n:101), melyeket a későbbiekben át fogok tekinteni.

Kulturális (pl. zenei szolgálat, gospel kórus, média misszió, könyvkiadás, rádió, tudományos folyóirat kiadása) és oktatási tevékenységei (pl. bibliaiskola, akkreditált teológus-képzés, hitvédelmi-apologetikai szolgálat) mellett kiemelkedőek szociális és

karitatív jellegű tevékenységei is. Kötelező állami feladatot átvállalva Budapesten hajléktalanok számára nappali ellátást működtet, egyéb civil szervezetekkel együttműködve menekült-szolgálatot végez, börtönmissziós tevékenységet folytat a fogvatartottak társadalmi reintegrációja elősegítésére, illetve kiemelkedő a 22-es asztal (Table 22) néven ismertté vált prostituált-mentő missziója. Dolgozatomban ezekre, és más tevékenységeire részletesen ki fogok térni.

A témaválasztásban személyes szempontok motiváltak. Mindennapi életem során kettős szerepben mozgok. Egyrészt szociológus végzettséggel és szociális munkás tanulmányokat folytatva már több éve egy szociális tevékenységet folytató civil szervezet szakterületi vezetőjeként dolgozom. Másrészt azonban teológus diplomával a miskolci Golgota Keresztény Gyülekezet lelkipásztori feladatait is ellátom 2011-től kezdődően. Szociális és lelkipásztori munkámban számos találkozási pontot felfedeztem, melyek nem ellentmondanak egymásnak, inkább egyik terület kiegészíti és hatékonyabbá teszi a másikat. Saját helyi gyülekezetünkben is nagy hangsúlyt fektetünk a karitatív és szociális tevékenységekre és ugyanez az elköteleződés figyelhető meg hazai és nemzetközi szinten egyaránt a Golgota Keresztény Gyülekezet esetében.

Mindezek miatt érdemesnek találtam a témát arra, hogy alaposabb vizsgálatnak vessem alá, kitekintve a szakirodalmi háttérre az egyházak társadalmi felelősségvállalására, szociális és karitatív tevékenységére vonatkozóan, valamint bemutatva a Golgota Keresztény Gyülekezet által végzett tevékenységeket és programokat. Bízom abban, hogy az egyház tudatos együttműködése a szociális ellátórendszer egyéb szereplőivel még hatékonyabbá teszi majd munkáját (KNITTER, 2010:261).

Dolgozatomban egyrészt a szociális munka és a társadalomtudományok, másrészt a teológia és missziológia határterületén mozgok. Azt szeretném bemutatni, hogy a professzionális szociális munka eszköztárát hogyan tudja gazdagítani a Bibliában gyökerező és a keresztény etikában tovább élő társadalmi felelősségvállalás és szolidaritás gyakorlása. Első alapvetésem, hogy a keresztény hit megélésének szerves részét képezi a felebarát gyakorlati tevékenységekben megnyilvánuló szeretete; e nélkül nem is beszélhetünk valódi keresztény hitről. Ezt a megállapítást néhány alapvető bibliai szakasz, valamint az ide vonatkozó szakirodalom áttekintésével fogom igazolni. Tanulmányom másik alapvetése, hogy a keresztény egyházak képesek releváns szociális tevékenységet végezni, mely gazdagíthatja a szociális ellátórendszer működését.

A téma szakirodalmi tágabb vizsgálata során kizárólag a keresztény egyházak és felekezetek szociális munkájára fogok szorítkozni, bár meg kell említeni, hogy más, nem keresztény vallások is végeznek karitatív munkát vagy működtetnek szociális intézményeket, segélyszervezeteket.

A dolgozatban használt *egyház* kifejezés más jelentéssel bír, ha teológiai, és más, ha szociológiai vagy jogi nézőpontból közelítjük meg. Az Újszövetségben használt, és általában egyháznak fordított görög kifejezés az *ἐκκλησία* (*ekklészia*) (BALÁZS, 1998:186), mely egyszerre utal a helyi gyülekezetre vagy egyházközségre, valamint globálisan a keresztények egészét felölelő, felekezeti tagolódás nélküli világegyházra. Amikor dolgozatomban egyházzal beszélek, akkor beleértem a helyi gyülekezeteket, missziós szervezeteket, felekezeteket, és a világegyház egészét – függetlenül attól, hogy a hatályos jogszabályok értelmében az adott közösség elismert egyháznak minősül-e vagy sem.

2. Az egyházak társadalmi felelősségvállalása

„Amit akartok, hogy az emberek veletek cselekedjenek,
ti is ugyanazt cselekedjétek velük.”
(Jézus Krisztus, Mt 7:12)

Mielőtt bemutatnám a Golgota Keresztény Gyülekezet szociális tevékenységeit, meg kell vizsgálnunk azokat a szempontokat, melyek alapján egyáltalán elvárható, hogy az egyházak és keresztény szervezetek a társadalmi problémák megoldásába bevonódjanak.

2.1. A Biblia tanítása

A keresztény hit és életgyakorlat alapja (SPROUL, 2002:44, MCGRATH, 2007:41) minden kérdésben, így a társadalmi felelősségvállalás, az irgalmasság gyakorlása és a karitatív szeretetszolgálat tekintetében is a Szentírás. A fejezet mottójaként idézett igeszakasz jól szemlélteti azt az egymáshoz való viszonyulást, melyre Jézus Krisztus a követőit tanította: egymás iránti cselekedeteinket az befolyásolja, hogy mi mit várnánk, hogy hasonló helyzetben velünk cselekedjenek.

A különböző hittani kérdések mellett a Bibliában fontos kijelentések találhatók különféle társadalmi kérdésekkel kapcsolatban is (pl. nemi szerepek, házasság, család, társadalmi felelősségvállalás és igazságosság, idősekkel való bánásmód stb.), melyek egy szociális munkás vagy társadalomtudós érdeklődését felkelthetik. A sok egyéb szakasz közül Yancey és Stafford tizennégy olyan bibliai fejezetet emel ki (YANCEY-STAFFORD, 2014:X), melyek a szociális igazságosság kérdésével foglalkoznak, és olyan témákat ölelnek fel, mint a rabszolgaság és rabszolgafelszabadítás (2Móz 3, Jer 34), a nők helyzete a kor társadalmában (Ruth 2), a szegények kizsákmányolása (1Kir 21), a szegények jogainak és érdekeinek védelme (Neh 5), anyagi javak felhasználása (Mt 6), gazdagok és szegények közötti feszültség megjelenése a gyülekezetben (Jak 2).

Mind az Ó-, mind az Újszövetség megerősíti, hogy Isten tisztelete és szeretete mellett a második legfőbb parancs az embertárs szeretetére vonatkozik: „Jézus pedig így válaszolt: Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első és nagy parancsolat. Ehhez hasonló a második: Szeresd felebarátodat, mint magadat” (Mt 22:37-39, vö. 5Móz 6:5, 3Móz 19:18; VÁRDA, 2019:187). A Biblia nem ad minden élethelyzetre alkalmazható tanácsot a társadalmi kapcsolatok megéléséhez és a rászorulóknak megsegítésére vonatkozóan, hanem egy általános parancsolatot közöl a felebarát szeretetére vonatkozóan. És mivel a keresztények e parancs értelmében kötelesek szeretni embertársukat, mindazt meg kell tenniük velük, amit saját nehéz helyzetükben maguk is elvárnának. Az ember teremtett mivoltából fakadóan értékes lény, méltóságát pedig az adja meg, hogy Isten képmását (*Imago Dei*) hordozza magában (HODGE-WOLFER, 2008:303-304). Ebből kifolyólag a keresztény etika felfogása szerint felelősséggel tartozunk nehéz helyzetbe került embertársainkért, és morális kötelességünk, hogy segítségükre legyünk, jólétük érdekében munkálkodjunk (BERAN, 2019:170).

A bibliai tanítás helyes megértésében kulcsfontosságú Jézus példájának figyelembevétele, aki szolgálata során „evangéliumot hirdetett a szegényeknek” (Lk 4:18) – vagyis kiemelt figyelmet fordított a kora vallási elitosztálya által lenézettekre (nincstelenek, koldusok, leprások, megélhetési prostituáltak stb.) (BERAN, 2019:170).

2.2. Egyházi szerepvállalás

Figyelembe véve a Biblia alapvető tanításait, a keresztény teológia társadalmi szerepvállalásra ösztönzi úgy az egyház egészét (felekezeteket, gyülekezeteket, keresztény missziós szervezeteket), mint az egyéneket. Az anglikán teológus, John Stott határozottan arra szólítja fel a keresztényeket, hogy háborodjanak fel a világban tapasztalható társadalmi igazságtalanságok láttán, és érezzenek együtt a szenvedő milliókkal (STOTT, 2009:200). Az amerikai lelkipásztor, Rick Warren pedig a keresztény misszió hatékonyságához elengedhetetlenül fontosnak tartja, hogy a keresztények figyelembe vegyék azok jövedelmi, társadalmi- és munkaerőpiaci helyzetét, akik felé missziót kívánnak végezni (WARREN, 2006:163-164). Hozzá hasonlóan kiemelt szerepet tulajdonít a nagylelkűség és rászorulók felé való szolgálatkészség gyakorlásának Robert Schnase metodista püspök is, aki az előbbi megnyilvánulásokat a gyümölcsstermő gyülekezet jellemvonásainak, azaz a sikeres misszió kulcsának tekinti (SCHNASE, 2012:143-170).

Mivel a kereszténység alapítója, Jézus Krisztus szolgálata során elsősorban a kirekesztettek, az elnyomottak és a rászorulók felé fordult, ezért a követői is kezdettől fogva komoly figyelmet szenteltek a társadalmi igazságosság ügyének (MCGRATH 2007:228, HAVASI, 2018:131). Az első egyháztörténeti beszámolók (az Újszövetségben található *Apostolok cselekedetei* című könyv) arról tanúskodik, hogy az első keresztények megosztottak egymás között javaikon, hogy így csökkentsék a szegénységet köreikben és az irgalmasság jó cselekedeteivel szolgáljanak a rászorulók felé.

Az egyház első évszázadait követően a szerzetesrendek és a kolostorok fontos szerepet játszottak abban, hogy a társadalmi igazságosságról szóló keresztény tanítás a gyakorlatban is megvalósuljon. A későbbi korokban pedig számos, társadalmilag fontos változás során fontos szerepet töltöttek be olyan személyek, akik alapelveiket a keresztény hitükből eredeztették. Ilyen volt például a brit politikus, William Wilberforce (1759-1833), aki megtérését követően másokat is a keresztény hit elfogadására ösztönzött (HAGUE, 2007:99-102). Hitbeli meggyőződésére alapozva küzdött a rabszolgaság felszámolásáért, mely küzdelmét végül 1807-ben siker koronázta. Az angliai ipari forradalom idején fontos szerepe volt Lord Shaftesburynek (1801-1885), aki maga is hívő keresztény volt, abban, hogy számos szociális reform szülessen meg a gyerekek munkakörülményeinek javítására és a gyárakban tapasztalható elfogadhatatlan munkakörülmények javítására (MCGRATH, 2007:228). E korban a keresztény misszió gyakorlásának és a társadalmi igazságosságra való törekvésnek az egybefonódásáról tanúskodik az Üdvhadsereg (Salvation Army) 1856-os megalakulása is, mely szervezet egyszerre végzett egyházi szolgálatot, mellette pedig a munkásosztályhoz tartozók szociális ellátását is végezte (GREEN, 2005:105). Az egyházi és szociális munka ilyen összefonódása megfigyelhető a 19. század végi amerikai ébredési mozgalmakban is, melynek képviselői a megtérés üzenetének hirdetése mellett aktívan bekapcsolódtak a társadalmi igazságtalanság elleni küzdelembe is (MCGRATH, 2007:228).

Erre klasszikus példa a baptista lelkész, Walter Rauschenbusch (1861-1918), a szociális evangéliumi mozgalom egyik vezetője. Ő 1886-ban lelkészi szolgálatot vállalt New York egyik szegények lakta negyedében, és a rászorulóknak között egyszerre végzett lelkiásztori szolgálatot és szociális munkát is (KINDELL-DEMERS, 2014:594).

A fejlett nyugati társadalmakban mára a társadalmi igazságosság kérdése kevésbé hangsúlyosá vált az egyházi missziós munkában. A fejlődő országokban azonban, ahol továbbra is súlyos igazságtalanságok történnek, a mai napig fontos szerepet játszik (MCGRATH, 2007:228, LAKNER, 2019:201).

E témakörrel kapcsolatban fontosnak tartom megemlíteni *A történelmi egyházak társadalmi szerepvállalása Borsod-Abaúj-Zemplén megyében és Kárpátalja magyarlakta településein* című kutatást, mely 2016-ban vette kezdetét. A kutatás eredményeit pedig a *Történelmi egyházak – modern társadalom* című tanulmánykötet tartalmazza. A kutatás motivációjáról a tanulmánykötet szerkesztői így vallanak: „A kutatás motivációját és hátterét az a tapasztalatunk adta, hogy a társadalom vallásos tagja, de különösen a nem vallásosak nem tudják, az egyházak a hitéleti tevékenység mellett milyen jelentős társadalmi szerepet töltenek be. Úgy gondoltuk, hogy ebben az értékválsággal küzdő világban szükséges megmutatni azokat az utakat, megoldásokat és gyakorlatokat, amelyeket az egyházak képviselnek a közjó érdekében” (VÁRHELYI–SZABÓ-TÓTH, 2018:9). Dolgozatomban – ehhez a kutatáshoz kapcsolódva – azt szeretném bemutatni, hogy egyetlen felekezet, a Golgota Keresztény Gyülekezet hogyan munkálkodik szociális és karitatív területen „a közjó érdekében”.

A kutatás megállapította, hogy „a történelmi egyházakhoz tartozók aránya csökken, miközben a kiségyházak tagsága nő. Ráadásul a népesség egyre növekvő része számára a vallás ’kultúrvallás’ és nő a ’maguk módján vallásosok’ aránya is” (HAVASI, 2018:37). Egy ilyen légtérben valóban fontos megmutatni, hogy az egyházak nem csupán hitéleti tevékenységet végeznek, hanem a társadalom megjobbítása érdekében is tevékenykednek egyrészt az evangélium hirdetésével, másrészt pedig a hátrányos helyzetű csoportok felkarolásával, megsegítésével. Ezt a tényt pedig mind az aktuális egyházügyi jogszabály, mind a kutatás megerősíti, amikor kimondja, hogy „a Magyarországon működő vallási közösségek a társadalomban kiemelt értékhordozó és közösségteremtő szerepet játszanak. Hitéleti tevékenységük ellátása mellett nevelési, oktatási, felsőoktatási, egészségügyi, karitatív, szociális, család, gyermek- és ifjúságvédelmi, valamint kulturális, környezetvédelmi, sport- és más területeken végzett szerteágazó munkájukkal járulnak hozzá a közjó szolgálatához” (SZABÓ-TÓTH, 2018:39).

A kérdőíves adatfelvétel eredményeinek kielemezéséből kiderült, hogy „a megszólított egyházak általában véve fontosnak tartják a hívek lelki pasztorációja mellett közösségformáló, jószolgálati tevékenységüket” (SZABÓ-TÓTH, 2018:53). Ugyanez derül ki az egyes felekezeti szerzők és kutatók tanulmányaiból, melyek a római katolikus, evangélikus, református és görögkatolikus egyház tevékenységeit mutatják be. Hozzájuk kapcsolódva fontosnak tartom, hogy a történelmi egyházak mellett a kiségyházak ugyanilyen tevékenysége is bemutatásra kerüljön.

2.3. Keresztény szemléletű szociális munka

Az eddigiekből látható, hogy mind a Szentírás tanítása, mind pedig a keresztény szerzők tanulmányai alapvető fontosságúnak látják az egyház társadalmi felelősségvállalását és szociális tevékenységét. Ezen kívül több szakirodalom szerzője megállapítja azt is, hogy az utóbbi időben jelentősen nőtt az egyházak társadalmi felelősségvállalása (VÁRHELYI-SZABÓ-TÓTH, 2048:9, MIKOLAI, 2018:87, RAGADICS, 2019:77, VAJDA, 2017:80). Ezért felmerül az a kérdés is, hogy létezhet-e keresztény szemléletű szociális munka, és ha igen, milyen alapelvek szerint kell annak működnie. A kérdés jogosságát még inkább alátámasztja az a tény, hogy már *keresztény szociális munkás* alapképzésre is lehet jelentkezni felsőoktatási intézményekben (pl. a Sárospataki Református Teológiai Akadémián).

A baptista lelkipásztor és szociálpolitikus Tisza Attila, a következő módon határozza meg a keresztény szemléletű szociális munka alappilléreit (TISZA, 2013):

1. *Van Isteni méltóság.* Ezen alapelv szerint Isten előtt minden ember egyenlő, egyenrangú, ez az egyenlőség pedig abból fakad, hogy mindenki ugyanannak az Istennek a megváltott gyermeke. Ebből fakad az, hogy a keresztény szemléletű szociális munkások fenntartás nélkül elfogadják a szociális munka etikai kódexének azon megállapítását, mely szerint a szociális szakembernek törekednie kell a hátrányos megkülönböztetéstől, előítéletektől mentes esélyegyenlőség biztosítására.

2. *Van emberi gyarlóság.* Tisza elismeri az általános emberi gyarlóságot – mind a kliensek, mind pedig a szociális szakemberek esetében. Ennek elismerése szakmai alázatra int (nem tudunk és nem is teszünk mindent jobban, mint a kliensek), valamint a segítő folyamatban való tudatos, folyamatos önvizsgálaton alapuló jelenlétre (nehogy éppen a szakember akadályozza kliensét a probléma megoldásában).

3. *Van isteni, emberi kegyelem.* A klient és a szociális munkást érintő általános emberi gyarlóság ellenére is van megoldás, van kiút. Az embernek azért van lehetősége helyreállásra, felemelkedésre, meglévő problémái megoldására, kialakult élethelyzete megváltoztatására, mert ennek alapjait maga Isten fektette le a megváltás munkájában. Ezért a keresztény szemléletű szociális munka erősen hisz a kliens megváltozásának lehetőségében.

4. *Van emberi, isteni számonkérés.* Az ember szabad akarattal rendelkező lény, mérlegelhet, dönthet, választhat. Egyéni felelősségvállalása eredményeként élhet könnyelműen, visszaélve mások – a szociális munkás, a lakóközösség, az egyház, a társadalom, sőt, Isten – bizalmával, türelmével, szeretetével. Szabadon élhet szabadságával, akár önmaga pusztítását is előidézheti. A keresztény szemléletű szociális munka azonban hitet tesz a végső számonkérésben, és ezzel az egyéni felelősségvállalást hangsúlyozza.

A keresztény szemléletű szociális munka értelmezése során fontos kitérnünk a diakónia intézményére is. Az ősegyházban a diakónusok gyülekezeten belüli szolgálatot végeztek – legelső esetben az özvegyek segélyezése és támogatása érdekében (lásd a Bibliában: ApCsel 6:1-7). A későbbiek folyamán azonban a kereszténység államvallássá válása után a diakóniai szolgálat funkciója megváltozott, működése az egyházi szervezeten kívülre került (kolostorokban, kolostorokon kívül, vallásos egyesületekben, ispotályokban stb.) (FRUTTUS, 2013:137).

Sauer e kérdést körüljáró előadásában összegzi a diakónia és a szociális munka közötti különbségeket és azonosságokat, és így fogalmaz: „A diakónia, a szociális munka elméletét és módszereit, mint gyakorlati... cselekedeti tudományt használja. Ezzel szemben a szociális munkának nincs szüksége teológiára és diakóniára. Amikor azonban a szociális munka a maga tetteiben Jézus Krisztus üzenetét hirdeti..., akkor ott megtalálható a diakónia; teljesen mindegy, hogy ez intézményes egyházi keretek között történik-e, vagy sem” (Sauer, 2012).

Fruttus István Levente pedig tanulmányában teszi a következő megjegyzéseket a diakónia és a szociális munka közötti különbségek és hasonlóságok érzékeltetésére (Fruttus 2013:143-144). Az enyhítendő szükségleteket illetően a diakónia vállalja a testi (beleértve az ápolást is), a pszichés (az életvezetési problémák miatt érzett szenvedés teljes körére kiterjedően), szociális és spirituális problémák enyhítését, míg a szociális munka a szükséglet szenvedő ember szociális problémáinak megoldására fókuszál. A célokat illetően a szociális munka fókuszában a társadalom szociális problémáinak, szociális igazságtalanságainak megoldása áll, míg a diakónia tekintetében a küldetés az evangélium szociális eszközökkel történő megosztása, mint végső megoldás az egyén és a közösség problémáira. A segítő motivációja tekintetében a diakónia önzetlenül, Jézus Krisztus megváltása iránt érzett hálából végzi munkáját, és tevékenységével Isten gondoskodó szeretetéről tesz bizonyosságot. A szociális munkás motivációjának forrásaként ezzel szemben a másik ember szeretetét (humanizmust) említi meg a szerző.

2.4. Egyházi laikus segítség

Miként számos szervezetnél (pl. a nagy karitatív szervezeteknél, kisebb civil szervezeteknél és a szociális ellátórendszer intézményeinél is), úgy az egyházon belül is megfigyelhető az önkéntességen alapuló laikus segítség, mely Jézus Krisztus és az őskeresztény egyház gyakorlatához vezethető vissza: „Krisztus követői potenciálisan azok a személyek, akik a szociális szolgálatnak a világon a leghatékonyabb képviselői lehetnek. Krisztus példájával rendelkeznek, amit követhetnek. Van motivációjuk, hogy könyörületes munkát végezzenek az Ő nevében. Ehhez rendelkeznek a szükséges struktúrával, a közösségi étellel és a gyülekezet forrásaival. És ismerik a korai egyház példáját, amely rendszerezett alapelvek mentén viselt gondot az özvegyekről” (Nelson, 1993:737). Az egyházi laikus segítség a felebarát megsegítése és az egymásért való felelősségvállalás alapelvein nyugszik, mely már az ószövetségi zsidó társadalomban is megfigyelhető volt: „Védellemezték a szegények és árvák jogát, szolgáltassatok igazságot a nyomorultnak és elnyomottnak! Mentsétek meg a szegényt és szűkölködőt, szabadítsátok ki a gonoszok kezéből” (Zsolt 82:3-4).

A következőkben a keresztény szemléletű laikus segítségnyújtást szeretném megvizsgálni S.W.O.T. analízis módszerével.

1. számú táblázat: Az egyházi laikus segítség S.W.O.T. analízise

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A potenciális laikus segítők nagy számban elérhetők, széles réteg vonható be a gyülekezeti diakóniai és segítő munkába. ▪ A keresztény értékrendből fakadóan olyan alapelvekkel rendelkeznek, melyek a másik ember érdekeit tartják szem előtt, és kellően motiváltak a másinak való segítségnyújtásra. ▪ A gyülekezetekben mindig vannak segítségre szorulóknak, akik jelenléte tovább motiválja a laikus segítőköt a cselekvésre (azt érzékelik, hogy szükség van rájuk). ▪ Az esetek többségében rendelkezésre állnak alapvető anyagi források, melyek a segítségnyújtáshoz szükségesek (pénzbeli és természetbeni támogatási lehetőség). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Megfelelő szakképzettség hiánya. ▪ Releváns szakmai tapasztalat hiánya. ▪ A gyülekezeti laikus segítők körében nagyon alacsony a nyitottság arra, hogy szakirodalmakat olvassanak, vagy tovább képezzék magukat a hatékonyabbá válás érdekében. ▪ A laikus segítők nem minden esetben látnak meg olyan összefüggéseket egy eset mögött, melyet egy tapasztalt szociális szakember észlelné. ▪ A laikus segítők hajlamosak lehetnek „megváltó” szerepbe helyezni magukat, amikor nem a segített személlyel működnek együtt a helyzet javulása érdekében, hanem helyette próbálják minden gondjukat megoldani.
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mindenhol megtalálhatók azok a személyek, akik segítségre szorulnak, így a laikus segítők tényleges hiányt töltenek be munkájukkal. ▪ Együttműködési lehetőség a szociális ellátórendszerrel a hatékonyabb segítségnyújtás érdekében. ▪ Intézményi ellátási formák megismerési lehetősége az olyan szükségletek betöltése érdekében, melyek a laikus segítségnyújtásban már nem elégíthetők ki. ▪ A laikus segítségnek pályaorientációs szerepe is van. Több személyről is tudunk, akik önkéntes segítőként kezdtek tevékenykedni, majd szociális területen tanultak tovább és vállaltak főállást. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A szakképzettség hiánya bizonyos esetekben okozhat károkat a segítő folyamatban. ▪ Ha a laikus segítő nincs tisztában saját kompetenciái határaival, olyan területre merészkedhet, ahol már szakemberre lenne szükség. ▪ Bizonyos felekezetenél előfordulhat az, hogy a hatékony segítségnyújtás és a megfelelő szakember megtalálása helyébe vallási fanatizmus lép (pl. egy pszichiátriai betegből démont űznek). ▪ Bizonyos vallási szokások miatt (pl. gyónási titok, kánonjog stb.) csorbulhatnak a veszélyeztetett vagy bántalmazott áldozatok jogai (pl. gyermekmoleesztálás, családon belüli bántalmazás stb.).

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Van elérhető szakirodalom a keresztény szemléletű laikus segítsérről és a diakóniai szolgálatról. ▪ A szociális ellátórendszer és a szakemberek alapvetően nyitottak az együttműködésre a helyi gyülekezetekkel. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ További veszélyforrás, hogy bizonyos kliensek kihasználják a jóhiszemű segítőköt, és visszaélnék a rendszer gyenge pontjaival (tudják, mit kell mondani, hogy meggyőzzék a segítőt, és anyag támogatást kapjanak tőle valódi együttműködés nélkül).
---	---

Amennyiben a veszélyekkel és gyengeségekkel tisztában vagyunk, tudatosan és felelősségteljesen lehet kiaknázni az erősségeket és lehetőségeket. Bizonyos kliensek esetében a szociális ellátórendszerrel való együttműködés így hatékonyabbá válhat, és a segítségben érdekelt szervezetek, közösségek erőforrásai összeadódnak. Más esetekben pedig a helyi gyülekezet segítői professzionálisabb módon tudnak segítséget nyújtani saját közösségük tagjainak is, figyelembe véve a társadalomtudományok és a szociális munka tudományos eredményeit.

3. Szociális munka és keresztény lelkiiség

„A jótékonyaságról és az adakozásról pedig el ne feledkezzetek, mert ilyen áldozatokban gyönyörködik az Isten.”
(Zsid 13:16)

A szociális munka és a keresztény lelkiiség között fontos hasonlóságok vannak, melyek egymás munkáját fejleszthetik és hatékonyabbá tehetik. Épp ezért hasznos lenne, ha e két terület képviselői párbeszédet tudnának folytatni saját tapasztalataikról, és törekednének arra, hogy egyszerre tanuljanak is egymástól, és fejlesszék is egymást.

3.1. A keresztény lelkiiség hatása a szociális munkára

A keresztény gondolkodásban az emberi méltóság alapja az, hogy Isten az embert a saját képmására teremtette meg. Ez az „alapvető emberi jog” minden egyént megillet minden más körülménytől függetlenül (életkor, nem, nemzetiség, vallás stb.). A rászoruló személyben a keresztény segítő magát Jézus Krisztust látja meg, nem pusztán egy „klienst”, ezért tesz meg minden tőle telhetőt annak érdekében, hogy szolgálatára legyen.

A szakirodalom kiemeli, hogy „a hívő emberek körében a nélkülözők önzetlen támogatása vált normává” (VAJDA, 2017:77). Itt pedig érdemes kiemelni az önzetlenséget, mely a segítséget kérőben nem indikátort és statisztikát lát, melyet egy pályázathoz el kell számolni, hanem értékkel és méltósággal rendelkező embert, akit Isten szeret, és ezért méltó arra, hogy a keresztény segítők is szeretettel szolgáljanak felé.

Bizonyos esetekben a szociális munkások és az egyéb szakemberek (pszichológus, pszichiáter, tanácsadó stb.) falakba ütköznek, és egy bizonyos ponton túl nem tudják a klienst tovább vezetni. A kliensekkel akaratlanul is érdek-kapcsolat alakul ki, melyben a segítséget kérők megtanulják a helyes viszonyulást a szakemberek felé annak érdekében,

hogy a kívánt támogatást megkapják. Azonban valódi változás a személyiségében, gondolkodásmódjában, prioritásaiban, felelősségvállalásában nem következik be. Mindaddig, amíg a szakemberektől a megszokott támogatásokat (adományok, ruhaneműk) megkapják, addig együttműködnek vele, de ha az érdek-kapcsolatban változás áll be, és a korábbi források már nem lesznek elérhetők számára, akkor együttműködése is megszűnik. Ezen a ponton azonban a keresztény lelkiiségen alapuló segítő munkának van egy komoly előnye. Mivel az egyén problémáinak megoldásánál a gyökérproblémáig igyekszik visszanyúlni, ezért a rászorulónak evangéliumot hirdet és megtérésre hívja őket. A megtérés pedig amellet, hogy elköteleződést jelent Jézus Krisztus követése mellett, radikális változást is tud hozni az életébe. Értérendszer, gondolkodásmódja, életvitele is változáson megy keresztül. Az istenhit, melyet a „kliensnek” átad, belső erőforrást jelent, és lehetőséget ad olyan változások bekövetkeztére, melyre a segítségkérőnek egyedül nem lenne képessége. Az erre vonatkozó tanítást a Szentírás így fogalmazza meg: „Mi pedig, miközben fedetlen arccal, mint egy tükörben szemléljük az Úr dicsőségét mindnyájan, ugyanarra a képre formálódunk át az Úr Lelke által dicsőségről dicsőségre” (2Kor 3:18).

3.2. A szociális munka hatása a keresztény lelkiiségre

A keresztény laikus segítségnek – mint arra korábban már kitértem – megvannak a maga korlátjai és veszélyei. Bizonyos esetekben a keresztény segítő szándéknál és jóakaratsnál többre, professzionális segítségnyújtásra és pontos szakmai ismeretekre van szükség. Fel kell ismerni azt a pontot, amikor egy laikus segítő már nem tud tovább kísérni egy másik embert, és képzett szakemberre van szükség.

Az elmúlt időkben a szociális munka felhalmozta a maga ismeretanyagát, a segítés professzionalizálódott. A kereszténység egyes radikális irányzataihoz képest a rászorulón való segítés nem démonúzásban nyilvánul meg, hanem szakszerű feltárásban, tanácsadásban és a megfelelő szakemberekhez való továbbításban.

A hatásgyakorlás már abban is megfigyelhető, hogy a teológus és lelkészképzés része bizonyos szociális kompetenciák átadása is (pl. pasztorálpszichológia, ifjúsági munka, diakónia, cigánypasztoráció stb.). Így a gyülekezetek élére állított lelkészek nem csak teológiai tudással lesznek felvértezve, hanem olyan szociális ismeretekkel is, amelyek a pásztorlásban segítségükre lesznek majd. Másrészt – nem nagy számban ugyan, de – jelennek meg olyan szakirodalmak is, melyek a lekipásztori munkát és a diakóniai szolgálatot a szociális munka ismeretanyagával igyekeznek megtölteni és fejleszteni, így a téma iránt elkötelezett személyeknek lehetőségük van arra, hogy képezzék magukat, és a laikus segítségben szintet lépjenek előre (SZABÓ, 2000., PETERSON, 2019., SCALES-KELLY, 2016.).

Ahhoz, hogy az együttműködés és párbeszéd hatékonyak bizonyuljon, mindkét félnek be kell ismernie saját korlátait, és nyitottá kell válnia a másiktól való tanulásra.

4. A Golgota keresztény gyülekezet szociális tevékenységeinek bemutatása

„*Boldog az, akinek gondja van a nincstelenre,
ha bajba kerül, megmenti az Úr.*”
(Zsolt 41:2)

Az eddigiekben próbáltam megvizsgálni azt, hogy az egyházak miért érzik feladatuknak, hogy a rászorulóknak segítséget nyújtsanak. Az egyházak társadalmi felelősségvállalása mellett fontos kiemelni a lelkipásztori szerep szociális vonatkozásait, valamint a keresztény szemléletű laikus segítségnyújtás potenciális lehetőségeit is. A továbbiakban pedig egy evangéliumi felekezet, a Golgota Keresztény Gyülekezet (Calvary Chapel) példáján keresztül szeretném bemutatni azt a módot, ahogyan keresztény egyének és egész közösségek szociális és karitatív tevékenységet végezhetnek.

„A legelső Golgota Keresztény Gyülekezet – Los Angeles tengerparti elővárosában (Costa Mesában) – akkor kezdett el robbanásszerűen növekedni, amikor Isten segítségével képes volt megszólítani Krisztus evangéliumával a hatvanas évek Amerikájának posztmodern és individualista ellenkultúrájában élő és nevelkedő társadalmi rétegeket” (GOLGOTA, én:3). Az itt említett társadalmi réteg a hippiket jelentette, akiket más közösségek akkoriban kevéssé tudtak befogadni. A Golgota Gyülekezet azonban olyan nyitottságot tanúsított feléjük, mely a későbbiekben sajátos élet- és viselkedésmódjuknak megváltozását is eredményezte. Ebből a kicsiny kezdetből pedig egy világszerte jelen lévő gyülekezhálózat fejlődött ki, mely hitéleti tevékenységei mellett fontosnak tartja, hogy a rászorulóknak is segítséget nyújtson (METZGER-CHUN, 2015:65).

Phil Metzger, a gyülekezet magyarországi alapító vezetője így fogalmazta meg az evangelizáció és a szociális tevékenység együttes fontosságát: „A belvárosi gyülekezetek életében gyakran megessik, hogy óriási szerepet vállalnak a szociális munkában... A Golgotában hisszük, hogy Isten arra hívott el bennünket, hogy az embereknek rámutassunk az üdvösség útjára, és figyeljük, ahogyan Isten megváltoztatja az életüket. Emellett viszont arra is elhívást kaptunk, hogy a társadalom szükségben levő tagjainak – lehetőségeink szerint – segítséget nyújtsunk. Lehetetlen, hogy egy embertársunk szenvedését látva ne tegyünk semmit. Mit ér Isten emberek iránti szeretetének az üzenete a környezetünknek, ha nem látják ezt a szeretetet az ő népének életében?” (METGER-CHUN, 2015:180)

4.1. 22-es asztal

Elszomorítók és kijózanítók a szexiparral kapcsolatos statisztikák: „Budapest utcán mély nyomot hagy a pornográfia, a prostitúció és az emberkereskedelem is. 2005-ben az Európában készült pornófilmek 25 százaléka magyar gyártmányú volt. 2008-ban a magyar pornóipar forgalma 235 milliárd forint volt. Az egészben pedig az a legrosszabb, hogy ebbe beletartozik a gyermekbántalmazás és a virágzó emberkereskedelem is. Az amerikai külügyminisztérium 2010-es, éves beszámolója szerint Magyarország nem felel meg az emberkereskedelem megszüntetéséhez szükséges alapvető elvárásoknak. Nagyon sok keleti lány kerül – Magyarországon keresztül – nyugati országokba, ahol szexrabszolgaként dolgoznak” (METGER-CHUN, 2015:178).

A 22-es asztal a Golgota Keresztény Gyülekezet prostituált-mentő missziója, mely 2001 óta működik. Mindenképp elmondható, hogy hiánypótló szolgálatról van szó, hiszen nem sok szervezetnek van ilyen irányú tevékenysége (METGER-CHUN, 2015:129,169).

A szolgálat Máté evangéliumának 22-ik fejezetéről kapta a nevét. Itt Jézusnak egy olyan példázata szerepel, melyben a mellékutakhoz, kevésbé jóhírű városrészekbe küldenek ki hírnököket, hogy az ott tanyázó embereket meghívják egy lakomára.

A szolgálat önkéntesei prostituáltak felé misszionálnak Budapesten (azonban vannak arra vonatkozó tervek, hogy vidéki városokra is kiterjedjen ez a tevékenység). Esténként felkeresik a prostituáltakat a türelmi zónákban, és beszélgetést kezdeményeznek velük, hogy megismerjék hátterüket. Ezekből a beszélgetésekből sokszor kiderül, hogy miért kényszerültek arra, hogy ilyen tevékenységből éljenek. A kapcsolatépítés célja, hogy az önkéntesek meg tudják osztani az evangélium üzenetét a lányokkal, és lehetőséget biztosítsanak nekik arra, hogy kilépjenek a prostitúcióból és rendezzék életüket. A szolgálat keresztény irodalommal (könyvek és videók) látja el a prostituáltakat és a futtatóikat, valamint a prostituáltak gyermekeit is igyekszik megajándékozni (gyerekbibliákkal, játékokkal).

A szolgálatba – annak speciális és kényes jellege miatt – olyan önkéntesek léphetnek be, akik részt vesznek egy képzésen. Ennek anyagát az elmúlt 20 év tapasztalatai adják.

A 22-es asztal célja kettős. Egyrészt a prostituáltakat, családjukat és futtatóikat az evangélium üzenetével szeretné elérni, mely változást tud hozni életükbe, másrészt pedig segítséget kíván nyújtani azoknak a lányoknak, akik ki szeretnének lépni a prostitúcióból, de nem tudják, hová fordulhatnak, hol találhatnak akár védett intézményekben menedéket maguknak és gyermekeiknek.

A szolgálat és a gyülekezet vezetőinek beszámolója szerint „a '22-es asztal' nyomán sok minden történt a városban. Prostitúáltak és futtatók is megtértek az elmúlt években”, és felhagytak korábbi tevékenységükkel (METGER-CHUN, 2015:179).

4.2. Börtönmisszió

Sok más keresztény gyülekezethez, missziós szervezethez (pl. Gedeon Társaság) és civil/karitatív szervezethez hasonlóan a Golgota Keresztény Gyülekezet is végez börtönmissziós szolgálatot. E tevékenység célja a közösség saját bevallása szerint ez: „Gyülekezetünk börtönmissziójának célja a börtönben lévők elérése a Jézus Krisztusról szóló jó hírrel, hogy a börtönből szabaduló testvérek már ne egyedül térjenek vissza saját környezetükbe, hanem mellettük legyen örök útítársuk, a Názáreti Jézus Krisztus.”^{iv}

A büntetés-végrehajtási intézetben folytatott munka szemléletformáló hatású, és igyekszik előkészíteni az elítéltek társadalomba való visszailleszkedését, értékrendjének, normáinak megváltozását, és felkészíteni őket a korábbtól eltérő életmód kialakítására.

A börtönmissziós szolgálat alapját a rendszeres látogatások képezik az intézetekben. Ilyenkor sor kerül a fogvatartottak és a börtönőrök részvételével istentiszteletre, valamint személyes beszélgetésekre is, melyek életvezetési kérdésekkel kapcsolatosak. Külön engedélyekkel lehetőségük van a szolgálat munkatársainak arra is, hogy a fogvatartottakat kivigyék bibliáórára vagy istentiszteletre, így elkezdjék a társadalomba való visszaszokásukat.

A szolgálat önkéntesei nyomon követik a szabadulásuk után is klienseket. Tovább kísérik őket, és akár tárgyi adományokkal, szociális és információs segítségnyújtással (pl. lakhatás, álláskeresés stb.), akár pedig a támogató közösség biztosításával igyekeznek elérni, hogy ne essenek vissza. A börtönmisszió erőssége az, hogy az evangélium üzenetével és az istenhittel egy fogódzót ad az elítélteknek, szemléletmódjukban gyökeres változások állhatnak be, és ezért a későbbiekben sokkal kisebb lesz annak az esélye, hogy visszaessenek és ismét büntetés-végrehajtási intézetbe kerüljenek.

A Golgota Keresztény Gyülekezet ilyen irányú tevékenységet elsősorban a Rákospalotai Javítóintézet és Speciális Gyermekotthonban, a Váci Fegyház és Börtönben, valamint az Állampusztai Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben végez, de alkalmanként az ország más intézményeiben is vállalnak szolgálatot.

4.3. Hajléktalan szolgálat

A Golgota Keresztény Gyülekezet által szervezett hajléktalan szolgálat 68 fő teológushallgató önkéntes munkájából fejlődött ki. A diákok 1996-ban kezdtek el Budapest utcáin hajléktalanokat felkutatni, és szendvicsekkel, teával szolgáltak feléjük, valamint beszélgetésbe elegyedtek velük, és igyekeztek velük az evangélium üzenetét is megosztani. Három évnyi önkéntes munka után felállt egy munkacsoport, és létrehozták a Hajlék Missziói Alapítványt, hogy a közösség ilyen irányú tevékenységét koordinálja.

A rendszeresen végzett munka eredménye az lett, hogy 2006-ban létrejött az államilag finanszírozott nappali melegedő, ahol napi szinten mintegy 80-100 fő hajléktalant látnak el (METGER-CHUN, 2015:179). Az intézmény által nyújtott szolgáltatások között megemlíthetjük az ügyintézésben való segítségnyújtást (elvesztett iratok pótlása, postacím biztosítása a klienseknek, orvosi ügyintézésben való segítségnyújtás stb.), a különféle szabadidős tevékenységeket (pl. tévé-nézés, társasjátékok, internethasználat, könyvkölcsönzés, nyelvvoktatásban való részvétel), a rendszeresen tartott foglalkozásokat (művészeti szakkör, mentálhigiénés beszélgetések, női/férfi klub, sport klub stb.), az egyéni higiénében való segítségnyújtást (ruhapótlás, mosás és szárítás, tisztálkodási lehetőség, hajvágás), a különböző témákat érintő egyéni segítségnyújtást (pl. jogi tanácsadás, adósságkezelés, álláskeresés, önéletrajz készítés, reintegrációs lakásprojektbe való bekapcsolódás), illetve az étkezés biztosítását (napi egyszeri étkezés 120 fő részére; a reggelit el lehet vinni, a melegétel helyben fogyasztható).

Az intézményben már több alkalommal tartottak „Veled” címmel különleges vacsorát. Ezen az alkalmon a hajléktalanellátásban nem jártas magánszemélyek vehetnek részt, akik saját költségükön finanszírozzák saját és egy, az intézmény által meghívott hajléktalan közös vacsoráját. Az alkalmon kötetlen beszélgetésre van lehetőség a hajléktalan vacsoravendéggel, a meghívó megismerheti életútját, történetét, és miközben maradandó élményt szerez egy hajléktalan kliensnek, a saját szemléletmódja is megváltozik a hajléktalanság kérdéséről.

Az egyik résztvevő így nyilatkozott a „Veled” vacsoraesten szerzett tapasztalatairól: „Igazán hálás vagyok, hogy megszerveztétek ezt az estét! Az egymás megismerését segítő játék, a nagyon finom vacsora, a csodaszépen kialakított környezet (a gyönyörű virágokért külön köszönet) és legfőképpen az a szeretet, amivel végig jelen voltatok, olyan ajándékot jelentett, ami azóta is melengeti a szívemet. A vacsorapartneremben, Sándorban pedig

megismerhettem egy különleges embert, aki a nehézségek, a hajléktalanság ellenére is hittel, reménységgel és erővel tesz nap mint nap azért, hogy a hajléktalanság állapota csak átmeneti legyen az életében. A vele folytatott beszélgetés megerősített abban, hogy nincs különbség köztünk: civilek és hajléktalanok között. Hiszen bármelyikünk bármikor kerülhet(ne) ilyen helyzetbe. A kérdés csak az, hogy mit kezdünk ezekkel a szituációkkal. Sándor életútja példaértékű számomra: nem ronthatjuk el. Bármikor bárhol fel lehet állni, és tovább lehet menni jó célok felé. Az úton szerzett tapasztalatok pedig a fejlődésünket szolgálják.”^v

Az ilyen rendezvényekkel a fenntartó nem csak a törvényileg szabályozott kötelességeinek tud eleget tenni, hanem lehetősége van a társadalom egészének is találkozásra a hajléktalan emberekkel, és olyan élményeket szerezni, melyek szemléletmódjukat is megváltoztatják a hajléktalanság kérdéskörével kapcsolatban.

4.4. Idősellátás

A Golgota Keresztény Gyülekezet legkorábbi magyarországi történelmének is már részét képezi az idősothonokban végzett szolgálat (METGER-CHUN, 2015:140,149). Bár a közösség idősellátó intézménnyel nem rendelkezik, de az önkéntesek rendszeresen látogatják különféle állami és egyéb fenntartású szociális otthonok lakóit, hogy beszélgessenek velük és szolgálatot végezzenek feléjük.

Ez a szolgálat lehet egyszeri jellegű, amikor egy-egy programot vagy rendezvényt szerveznek bentlakásos intézményekben (pl. koncert, előadás, ünnephez kapcsolódó rendezvény). Ilyen jellegű tevékenységeket Magyarország több helyi Golgota Gyülekezete szervezett már különböző bentlakásos szociális intézményekben.

De van példa a rendszeresen végzett szolgálatra is, ahol az önkéntesek elkötelezték magukat arra, hogy rendszeresen látogatnak időseket, beszélgetnek velük, meghallgatják őket. Ezzel terhet vesznek le a szociális intézmény munkatársainak válláról, hiszen a szakfeladatok ellátása mellett nekik kevés idejük jut az idősekkel való beszélgetésre. Az idősek pedig sokszor ünneplőbe öltöznek, és így várják az őket meglátogató önkénteseket.

A Golgota Keresztény Gyülekezetnek ez a szolgálata különösen fontos azon idősek felé, akiknek vagy nincsenek hozzátartozóik, vagy olyan távol laknak, hogy csak nagyon ritkán tudnak találkozni.

4.5. Kiáltás az életért

A „Kiáltás az életért” a Golgota Keresztény Gyülekezet magzat-életvédelmi szolgálata, melynek célja a megfogant magzatok védelme és a terhes kismamák segítése a terhesség ideje alatt, és azt követően egyaránt.

A szolgálat többféle módon nyújt segítséget a várandós anyukáknak: ingyenes terhességi teszt biztosításával, a terhes anyukák támogatása a számukra szükséges dolgokkal és azok beszerzésével, terhességi tanácsadás, abortuszon átesett nőknek szervezett tanácsadás. A misszió önkéntesei 24 órás segélyvonalat üzemeltetnek, melyet az igénybe vevők bármikor hívhatnak, és végleges döntésük meghozatala előtt bármikor beszélhetnek valakivel.

A szolgálat fontosnak tartja a szemléletformálást és a tanácsadást, ezért különféle témákban tartanak rendszeresen felvilágosító jellegű egyéni vagy csoportos foglalkozásokat (nemkivált terhesség megelőzése, abortuszon vagy vetélésen átesett nők támogatása,

tudatos családtervezéssel kapcsolatos kérdések, nőgyógyászati ellátás ajánlása stb.). Konferenciát is szerveztek már a Keresztény Orvosok Magyarországi Társaságával közösen az életvédelem jegyében neves nemzetközi és hazai szakértő előadókkal.

A szolgálat mintegy húszéves működése során a 24 órás segélyvonalon 3000 hívást fogadtak az önkéntesek. Számos ismeretlen eset mellett 120 dokumentált magzatról tudnak, aki az abortusztól a szolgálat segítő tevékenysége nyomán menekült meg. Ez a szám azonban valószínűleg magasabb, de visszajelzés nem minden esetben érkezik.

A dokumentált esetek között szerepelt egy 18 éves leányanya, aki a családtól való félelem miatt szeretett volna abortuszt végrehajtatni. A szolgálathoz fordult, ahol támogatást kapott. Majd egy évvel később visszajelezte, hogy a gyermek megszületett, házasságkötésre került sor az apával, és a nagyszülők is örömmel fogadták az unokát.

Az évek során egyre nőtt az abortusz utáni hívások száma (nők és férfiak egyaránt), akik szenvednek a magzatelhajtás utáni traumától. A szolgálat ezért külön gyógyító kurzust indított részükre, melyet idáig 150-en végeztek el.

Prevenációs programjuk keretében 100 iskola 10000 diákját érték el, és beszéltek az emberi élet értékéről, a családtervezésről és a szexualitás terén meghozandó helyes döntésekről, a házasság és a valódi elköteleződés értékéről. 2002 óta évente tartanak Életvédő Önkéntes Képzést, hogy felkészítsék a munkatársakat; ezt a képzést máig több százan végezték el. Az információk terjesztése és szemléletformálás érdekében több életvédő konferenciát is szerveztek, valamint több kiadványt is megjelentettek (*Életút magazin*, Tony Sperandeo: *Az ártatlan vér kiontása*, Sheila Harper: *Túlélő*).^{vi}

4.6. Menekült szolgálat

A menekült kérdés az utóbbi években komoly problémává válva (FRIVALDSZKY, 2020:162) a közbeszéd tárgyát képezte Magyarországon, annak valódi arcával azonban valószínűleg csak azok találkoztak, akik valamilyen gyakorlati tevékenységben is részt vettek. Sok más szervezet mellett a Golgota Keresztény Gyülekezet is működtet menekült szolgálatot, melyet önkéntes segítők látnak el (METGER-CHUN, 2015:135-136).

Ennek során a közösség segítő önkéntesei heti rendszerességgel látogatják a bicskei menekülttábort, ahol a háború sújtotta országból Magyarországra érkezőket támogatnak. A menekültek sok esetben nem rendelkeznek semmi egyébbel az aktuálisan viselt ruhájukon kívül, nem rendelkeznek okmányokkal, és nem beszélnek sem magyarul, sem angolul.

A Golgota Gyülekezet menekült missziójában fontos szerepe van a közösség egyik tagjának, aki maga is Pakisztánból származik, és rendelkezik nyelvismerettel ahhoz, hogy kapcsolatba lépjen a menekültekkel.

A szolgálat célja kettős. Egyrészt a keresztény értékek és az evangélium üzenetének megismertetése és átadása a cél. Ennek során azokat a családokat és egyéneket, akik nyitottak rá, sikerült integrálni a közösségbe, ahol további segítséget is kaptak. Másrészt az is cél, hogy a távoli országból és gyökeresen más kultúrából érkező személyek megismerjék Magyarországot, Európát, a helyi sajátosságokat és értékrendet, és alkalmazkodni tudjanak a sajátjukhoz képest megváltozott környezethez.

Ezen kívül megemlíthetjük még a 2022. februárjában kirobbant orosz-ukrán háborús helyzetben is a közösség helytállását. Sok más missziós tevékenységet végző szervezethez hasonlóan a Golgota Keresztény Gyülekezet is megkezdte misszionáriusainak kimenekítését

Ukrajnából. Amerikai és magyar családok utaztatását szervezték meg több mikrobusszal a lónyai határátkelőtől, majd az ő teljeskörű ellátásukról gondoskodtak a vajtai Zichy-kastélyban. Segítségnyújtásában háromféle lehetőséget határozott meg: 1. Imádság: „A legfontosabb eszköz, ami a kezünkben van, az az ima, ezért vasárnap délután 14 órától 15 óráig imaalkalmat szervezünk a gyülekezetben, ahova hívunk, hogy csatlakozzatok ti is, és hordozzuk együtt imában a vezetőket, pásztorokat, gyülekezeteket, embereket, akik most a háborúban érintettek. Ha személyesen nem is tudtok eljönni, imádkozzatok velünk ebben az időben, vagy jöjjetek össze imádkozni ott, ahol vagytok.” 2. Gyakorlati segítségnyújtás: „Azonnal segítségként az Ukrajnában működő Golgota gyülekezetekből a Magyarországra érkező misszionáriusok elszállásolását, étkeztetését már szervezzük, és folyamatosan kapcsolatban vagyunk az ottani gyülekezetekkel, hogy gyakorlati dolgokban hogyan tudjuk őket segíteni. A következő hetekre nézve fontos, hogy összefogva nagyobb segítség lehetünk, ezért a Kelet-Európai Misszióval és a Pünkösdi Szeretetszolgálattal együttműködve igyekszünk felmérni és betölteni a szükségeket.” 3. Adományok: „A jelenlegi helyzetben ruhákra még nincs szükség, ételt pedig nem lehet eljuttatni a helyszínre. Önkéntesekre is pár nap múlva lesz majd szükség, de most leginkább pénzádományokkal tudjuk segíteni a kinti gyülekezeteket, és a hozzánk érkező menekülteket és az itteni segítő munkát. A gyülekezetünk már most egy jelentősebb összeget fordított a menekültek támogatására, de a továbbiakban is szükség van adományokra, ezért ha szeretnétek támogatni a háborúban érintetteket, akkor ezt a gyülekezetünk oldalán tudjátok megtenni.”^{vii}

4.7. Gyermekvédelmi gondoskodásban élők

A Golgota Keresztény Gyülekezet számos helyi közössége végez gyermekotthonokban, lakásotthonokban szolgálatot (METGER-CHUN, 2015:136-137). A misszióknak vannak önkéntes segítői, valamint részmunkaidős vagy főállású munkatársai is.

Az ilyen irányú szolgálat számos összetevőből áll. Az év folyamán a rendszeres látogatások során tanoda jellegű szolgáltatást nyújtanak az adott intézményben, ahol kisebb-nagyobb csoportokban foglalkoznak a gyerekekkel, segítik őket iskolai hátrányaik csökkentésében, anyanyelvi lektorok bekapcsolódásával idegen nyelvet oktatnak nekik, sportfoglalkozásokat tartanak. Az alternatív szabadidős foglalkozások preventív jellegűek, igyekeznek megelőzni azt, hogy a gyermekvédelmi gondoskodásban élők rossz társaságba keveredjenek, és bűncselekmények elkövetőivé vagy áldozataivá váljanak. A szolgálat ezen kívül tematikus nyári táborokat is szervez (sport, idegen nyelv). Ilyenkor a gyerekeknek lehetőségük van kilépni szokásos életterükből, nemzetközi önkéntesekkel találkozhatnak, barátságokat köthetnek és maradandó élményeket szerezhetnek. A szolgálatban jelenleg is több olyan önkéntes segítő vállal szerepet, akik maguk is a gyermekvédelmi rendszerben nevelkedtek, és elköteleződtek sorstársaik támogatása mellett. A szervezett programok pedig a civil segítőik szempontjából is fontos pályaorientációs szereppel bírnak, hiszen voltak már olyan önkéntesek, akik az itt szerzett tapasztalataik miatt választottak szociális irányú továbbtanulási lehetőséget.

4.8. Élelmiszer gyűjtés és -osztás

A legtöbb budapesti és vidéki Golgota Gyülekezet alkalmanként vagy rendszeresen végez adománygyűjtést és -osztást. Az adományok között az élelmiszerek mellett

megemlíthetjük a ruhaneműket, játékokat, karácsonyi cipősdobozokat, a hajléktalanoknak összeállított telerakott hátizsákokat stb.

Az ilyen tevékenységek közül saját miskolci közösségünk szolgálatát szeretném példaként kiemelni. A Golgota Miskolc 2017 óta van együttműködésben a Magyar Élelmiszerbank Egyesülettel és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesülettel. Az együttműködés eredményeként az egyik helyi Auchan áruházban minden vasárnap reggel átvesszük a hétvége során el nem adott pékárukat (alkalmanként kb. 60-120 kg mennyiséget), mely az istentisztelet előtt kerül kiosztásra. Gyülekezetünk tagjai közül önkéntes segítők készítenek egységcsomagokat, melyet az évek alatt körülöttünk kialakult klienskör (hajléktalanok, nagycsaládosok, a hajléktalanság peremén élők, kisnyugdíjasok, munkanélküliek) tagjai kapnak meg. Egy-egy alkalommal kb. 30-50 csomag kiosztása történik meg, mellyel a családtagok létszámát figyelembe véve kb. 60-120 személynek nyújtunk segítséget.

A következő táblázat^{viii} a 2018. január 1-től 2021. december 31-ig kiosztott éves pékáru mennyiségét tartalmazza.

2. számú táblázat: A Golgota Miskolc által 2018-2021 között kiosztott pékáru				
Év	2018	2019	2020	2021
Kiosztott pékáru	3711 kg	4424 kg	4195,5 kg	4889,5 kg

A pékárunkon kívül évente egy alkalommal tartós élelmiszert is gyűjtünk és osztunk ki a rászorulóknak között. Fontos kiemelni továbbá a melegétkeztetést is, melyre általában karácsony előtt, egy ünnepi vendégségben kerül sor. Ilyenkor gyülekezetünk tagjai kétfogásos meleg ebédet főznek, melyre meghívjuk a látókörünkben élő rászorulókat. A népkonyhai ellátáshoz képest ennek az alkalomnak különlegessége az, hogy a klienseket valóban vendégül látjuk és kiszolgáljuk. Az egyik résztvevő egy ilyen alkalom végén így nyilatkozott: „Ilyen vendéglátásban, kiszolgálásban és szeretetben még soha életemben sehol nem volt részem. Itt tényleg érzem, hogy törődnek a lelkemmel is.”

Az élelmiszergyűjtéssel kapcsolatos önkéntes feladatok közül érdemes még megemlíteni azt, hogy a 2022. februárjában kirobbant orosz-ukrán háború során a gyülekezet tagjai több alkalommal is segítséget nyújtottak a Magyar Máltai Szeretetszolgálatnak az összegyűlt adományok szelektálásában, csomagolásában és a menekültek napi ellátásában.

4.9. Mentorálás

A Golgota Keresztény Gyülekezet különböző háttérből származó magánszemélyekkel kerül kapcsolatba, akik között vannak hajléktalanok, prostituáltak, mélyszegénységben élők, hátrányos helyzetűek, halmozottan hátrányos helyzetűek, munkanélküliek, a hajléktalanság peremén élők, börtönből szabadultak, gyermekvédelmi gondoskodásban élők vagy ott nevelkedett felnőttek stb. Bár a közösség elsősorban hitéleti tevékenységet végez, azonban hosszabb mentorálási, tanácsadási és lelkigondozási folyamatokban igyekszik szemléletformáló munkát is végezni.

Hogy – a teljesség igénye nélkül – feltárjam a közösség erre vonatkozó tevékenységét, interjúkat készítettem olyan személyekkel, akik különböző területeken segítséget kaptak a

közösség lelkigondozóitól, lelkipásztoraitól vagy laikus segítőitől, melynek hatására életkörülményeik javultak (az interjúalanyok adatait az 1. számú melléklet tartalmazza). A továbbiakban az ő esetbemutatásuk által szeretném illusztrálni a mentorálás és egyéni tanácsadás, esetkezelés sikereit a Golgota Keresztény Gyülekezetben.

1. eset. A gyülekezet tagjai 2020 januárjában kerültek kapcsolatban egy 24 éves férfivel, aki lakásotthonban nevelkedett, majd 18 éves korában az utcára került. Korábban droghasználat és különböző bűncselekmények miatt börtönben is volt. 2020 januárjában – korábbi ismeretség alapján – segítséget kért a közösség tagjaitól. A segítők meglátogatták abban az ingatlanban, ahol lakott. Az épületnek nem voltak ablakai, nem volt fűtési lehetőség, egyetlen berendezés egy matrac volt benne. Itt próbálta átvészelni a téli fagyos éjszakákat. A látogatás után átmeneti megoldásként azonnal befogadták a közösség imaházába, ahol 4-5 napot töltött el, majd sikerült albérletbe költöznie. A közösség anyagilag is támogatta, valamint naponta, kétnaponta önkéntesek látogatták meg, és különféle hitéleti és életvezetési kérdésekről beszéltek vele. Másfél év intenzív mentorálást követően munkába állt, önálló lakhatást talált, ahol jelenleg élettársával és gyermekével él. További tervei között szerepel az, hogy saját házat vásárol, melyet kétkezi munkájával akar felújítani.

2. eset. Segítségkéréssel fordult a gyülekezethez egy 18 éves lány, aki szökésben volt otthonról. Édesanyja pszichiátriai kezelés alatt áll, ő pedig a nagymamájánál lakott. Itt azonban fizikailag bántalmazták, ennek nyomai láthatók is voltak rajta a találkozásokor. Teherbe esett, és szerette volna elvetetni a gyermeket. A közösség női tagjai elkezdtek foglalkozni vele, melynek eredményeként úgy döntött, hogy megtartja a gyermeket. A folyamat közben nemcsak a gyermeke született meg, hanem rendeződött a kapcsolata az édesapával, a korábbi bántalmazó nagyszülővel, befejezte tanulmányait és kiváló bizonyítvánnyal szakmát szerzett. Jelenleg pedig gyermekével és élettársával együtt élnek önálló lakásukban.

3. eset. A miskolci gyülekezet által szervezett pékáru-osztásra heti rendszerességgel járt egy 65 éves férfi adományért. Egy alkalommal azonban jelezte, hogy szeretne az istentiszteleten is részt venni. A beszélgetésből kiderült, hogy alkoholproblémákkal küzd. Hétről hétre járt a gyülekezeti alkalmakra, ezen kívül pedig önkéntesként bekapcsolódott az adományosztásba is. Egy hosszabb alkoholmentes időszak után azonban visszaesett, és elveszítette lakását, munkahelyét. Átmenetileg egy-egy éjszakára a gyülekezet tagjai fogadták magukhoz, valamint intézményi szolgáltatást is igénybe vett (éjjeli menedékhely, nappali melegedő). Segítséget kért, és elmondta, hogy egyedül nem tudja az ivást abbahagyni. Nyitott volt arra, hogy részt vegyen szenvedélybetegek részére szervezett rehabilitáción, így egy rövidebb, háromhetes, valamint egy éves programba is bekapcsolódott bentlakásos intézményben.

4. eset. Szintén a pékáru-osztás révén került kapcsolatba gyülekezetünkkel egy 60 éves nő, akinek megélhetési és lakhatási problémái voltak. Krónikus betegségei miatt munkát már nem tud vállalni, jövedelme azonban (a letiltások miatt) nagyon alacsony. Egy korábbi családi peres ügy miatt elveszítette otthonát, melyben jogcím nélkül tartózkodott tovább. A mindennapi megélhetésében kapott segítséget a közösségtől (élelmiszer, gyógyszer, szemüveg, tűzifa), valamint lakásproblémájának megoldásában is segítséget tudunk nyújtani. Sikerült egy tartós albérletbe átköltöznie, ahol biztosabb a lakhatása. A kapott segítségről így nyilatkozott: „Nem is tudom szavakba önteni azt a segítséget, amit a

gyülekezetétől kaptam. Végre azt éreztem 60 év után először, hogy nem vagyok egyedül, nem egyedül kell megküzdenem a gondokkal. A gyakorlati dolgok is sokat segítettek nekem, de még fontosabb volt az a lelki támogatás, amit kaptam, és aminek köszönhetően újra értékes és szerethető embernek érzem magam.”

5. eset. Egy 26 éves házaspár, kétgyermekes férfi élete rendezésében kért segítséget a Golgota Gyülekezetétől. Szívességi lakáshasználók voltak egy olyan ingatlanban, ahonnan ki kellett költözniük. Nem tudta, hogy hová menjen a családjával. A mindennapi megélhetésük tekintetében is problémáik voltak. A legnagyobb gond pedig az volt, hogy nem volt hajlandó dolgozni. Segítséget kaptak babaápolási dolgok (bébiétel, tápszer, gyógyszer, pelenka), mindennapi megélhetési dolgok (étkeztetés, tárgyi eszközök) tekintetében, de emellett fontos volt a közösség szemléletformáló ereje is. Ennek köszönhetően megértette, hogy dolgoznia kell. Önéletrajzát közösen készítettük el, melyet különböző munkáltatókhoz juttatott el, és sikerült is elhelyezkednie, így már gondot tud viselni a családjára.

6. eset. Egy 45 éves házaspár férfi feleségével együtt három kiskorú gyermeket nevel. Izomsorvadásban szenved, így munkavállalásra nem képes. A feleség dolgozik, ez pedig a férjnek komoly lelki terhet jelent, hogy nem ő a családfenntartó. Az elhúzódó és súlyosbodó betegség, valamint a napi megélhetési gondok egyre több feszültséget generáltak a családban. Ennek hatására az alkoholhoz fordult, valamint a feleségével való kapcsolata is megromlott. Ennek a hároméves időszaknak a végére már a válást fontolgatták, illetve a feleség társkereső hirdetésekkel is böngészett. A férj segítséget kért, és a lelkipásztori beszélgetések során megerősödött, nyitottá vált arra, hogy házassága megújulásán dolgozzon, és ez idővel hatással volt a feleségére is. Egy fél éves időszak alatt a kapcsolatuk helyre tudott állni, fennálló problémáikat meg tudták beszélni, és azóta házasságuk saját bevallásuk szerint jól működik.

7. eset. Egy 60 éves férfi került kapcsolatba a Golgota Keresztény Gyülekezettel, aki korábban hajléktalan volt, alkoholbetegséggel küzdött, azonban évek óta nem iszik. Múltja miatt azonban komoly önértékelési gondokkal küzd, mely emberi kapcsolataira is hatással van. A vele folytatott beszélgetésekben sikerült felszínre hozni személyiségének azokat az értékes részeit, melyekkel hasznos tud lenni mások számára, és olyan tevékenységet tud végezni, mely közösségi szempontból kiemelkedő fontossággal bír (írói kompetenciák, versmondás, önkéntes segítségnyújtás karitatív tevékenységekben). Sikerült bevonni őt a Golgota Gyülekezet adományozó tevékenységébe segítőként, és ennek hatására megerősödött, személyisége határozottabbá vált, és elkezdett újra hinni önmagában.

8. eset. A gyülekezet tagja egy 28 éves házaspár nő, aki első terhessége 24-ik hetében elvetélt. A házaspárt és a családtagokat nagyon megrázta ez az eset. Lelkipásztori beszélgetésekben kaptak segítséget egyénileg és házaspárként is, hogy érzéseikről beszélhessenek és a traumát fel tudják dolgozni. A szélesebb családnak egy búcsúztató alkalmat is szerveztünk a házaspár kérésére, ahol a magzat elvesztését el tudták gyászolni, és a közösség lelkipásztori tagjaival tudtak beszélgetéseket folytatni, mely a tovább lépést segítette. Jelenleg a házaspár – bár még mindig fájdalommal tekint vissza a veszteségre – bizakodó a jövőt illetően, és második terhességük alatt egy egészséges gyermek megszületését várják.

9. eset. A gyülekezet tagja egy 70 éves nyugdíjas nő, aki 30 éves lányával él együtt. A lány tanulmányai befejezését követően elhelyezkedett dolgozni, azonban elégtelen alacsony

jövedelemből kell megélniük. Néhány év után külföldről voltak kénytelenek hazaköltözni (a vízumukkal és letelepedési engedélyükkel volt probléma). Magyarországon albérletről albérletre kellett költözniük néhány évente, és folyamatos megélhetési gondokkal küzdenek. Ennek ellenére szerény, egyszerű, rendezett körülmények között élnek. A gyülekezet támogatása nélkül könnyen a hajléktalanság és mélyszegénység peremére sodródtak volna. A közösségben azonban segítséget kaptak a felmerült krízishelyzetek áthidalásához, átmeneti anyagi gondjaik megoldásához, napi megélhetésükhöz. Többféle támogatást is kaptak: pénzübeli segítség a nehéz helyzetekben, élelmiszer-csomagok hónap végén a háztartás tehermentesítése érdekében, költözések során a szállításban és rakodásban önkéntesek segítettek, hogy ne kelljen költöztető céget fogadnia. A hölgy jó példa arra, hogy a nehéz és veszélyeztetett helyzetben levő családok esetében a közösségi összefogás és támogatás meg tudja előzni a nagyobb baj kialakulását.

10. eset. Egy 35 éves férfi, aki nagyon bonyolult családi kapcsolatokkal rendelkezik, segítséget kért a Golgota Gyülekezettől. Az élettársa 10 hónapot töltött kórházban két éves beteg fiúkkal, miközben az apa otthon volt további három gyermekével. Mivel a gyerekekre kellett vigyáznia, így nem tudott elmenni dolgozni, és komoly nélkülözéssel teltek a napjai. A kórház lelkésze kérte a Golgota Gyülekezet segítségét a család kórházból való kikerülése miatt. A gyermeket már haza akarták adni, de az otthoni körülményeik alkalmatlanok voltak a kómában fekvő gyermek ellátására. Sikerült elérni, hogy a család együtt maradjon, és családok átmeneti otthonában kerüljön elhelyezésre. Itt folyamatos támogatás és mentorálás mellett, együttműködve a családgondozókkal, lépéseket tettek arra, hogy egy borsodi kis faluban lévő házukat felújítsák, hogy oda tudjanak költözni az intézményből való kikerülést követően. A helyzetet bonyolította a férj bizonytalansága, akinek párhuzamosan négy élettársa is volt, összesen 18 gyerekkel. A vele folytatott beszélgetések után megértette saját felelősségvállalásának fontosságát, el tudta határozni, hogy kivel akarja folytatni az életét, és eldöntötte, hogy ettől függetlenül a többi gyermekét is igyekszik majd anyagilag támogatni. Sikerült munkát vállalnia, munkahelyét pedig megtartania a biztos jövedelem érdekében.

A fenti esetek a teljesség igénye nélkül tudnak rávilágítani arra, hogy milyen széles skálán mozognak azok az egyének és családok, akik segítséget kértek a Golgota Keresztény Gyülekezettől. Vannak közöttük olyanok, akik a közösség tagjai, és így könnyebben és tartósabban tudott nekik a gyülekezet segítséget nyújtani. Mások a közösségen kívülről kértek segítséget, és egy átmeneti időszak alatt kaptak támogatást és mentorálást, hogy fennálló nehéz helyzetük változzon. Az ilyen esetekről elmondható, hogy – kiegészítve az állami ellátások és szolgáltatások rendszerét – a hozzánk fordulók hatékony és valós segítséget kaptak egy-egy nehézség megoldásában, problémás élethelyzet megváltoztatásában. Ha az adott pillanatban nem állt volna mellettük a közösség, történetük sokkal rosszabb módon is végződhetett volna.

Összefoglalás

Tanulmányomban a szociális munka és a keresztény lelkiesség kapcsolódási pontjait kívántam megvizsgálni a témával kapcsolatos szakirodalom áttekintésével, valamint a Golgota Keresztény Gyülekezet szociális és karitatív tevékenységének bemutatásával.

Egyik alapvetésem az volt, hogy a keresztény hit megélésének szerves részét képezi a felebarát gyakorlati tevékenységekben megnyilvánuló szeretete; e nélkül nem is beszélhetünk valódi keresztény hitről. Ezt a megállapítást egyrészt a Szentírásból vett idézetek igazolták, melyek előírják, hogy a hívő felelősséget vállaljon a bajbajutott embertársáért. Ugyanezt erősítette meg a vonatkozó szakirodalom vizsgálata is, mely a keresztény misszió történetéből vett példákat, valamint kortárs keresztény szerzők szociális segítségnyújtás iránti elkötelezettségét bizonyította.

Másik alapvetésem arra vonatkozott, hogy a keresztény egyházak képesek releváns szociális tevékenységet végezni, mely gazdagíthatja a szociális ellátórendszer működését, akár laikus segítsérről, akár intézményesült szociális munkáról beszélünk. A történelmi egyházak és a kiségyházak egyaránt missziójuk és társadalmi felelősségvállalásuk részének tekintik a segítő- és szociális munkát.

Vizsgálatom során arra a következtetésre jutottam, hogy a szociális munka és a keresztény lelkiség kölcsönösen kiegészítheti, erősítheti és fejlesztheti egymást. A szociális munka ismeretanyaga segítheti a keresztény lelkiségből fakadó laikus segítséget abban, hogy szakszerűbb tevékenységet végezzen. A rászorulókon való segítség hatékonyságához ugyanis többre van szükség kegyes és vallásos gondolkodásnál: szükséges, hogy a kliensekkel való foglalkozás alapkérdéseivel is tisztában legyen a segítő. Ezek a tendenciák tetten érhetők a teológus- és lelkészképzés ismeretanyagának bővülésében, valamint az önkéntes segítők képzésében is.

Másrészről viszont a szociális munkára is hatással lehet a keresztény lelkiség. A belső elköteleződés és változás, melyet a megtérés eredményez, olyan esetekben is erőt tud adni a változáshoz, amikor a szociális munkás falakba ütközik, és nem tud a klienssel együttműködve eredményt elérni.

A két terület közötti további párbeszéd világnézettől függetlenül is elősegítheti a hatékonyabb segítségnyújtást, ezért érdemes a kapcsolódás lehetőségeit tovább keresni.

Irodalomjegyzék

2011. évi CCVI. törvény a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról, In: *Magyar Közlöny*, 166. szám, 2011.12.31., pp. 41621-41633. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100206.tv>
- BALÁZS K. (1998): *Újszövetségi szómutató szótár*, Logos Kiadó, Budapest
- BERAN F. (2019): *Örömhír a szegényeknek. Máltai Tanulmányok*, 1-2. 169-182.
- Biblia*, fordította: Károli Gáspár, Újjonnan revideált kiadás (ÚRK), Veritas Kiadó, Budapest, 2019.
- FRIVALDSZKY J. (2020): *A menekültek alapvető jogainak védelme és a befogadó társadalom önvédelme a tömeges bevándorlás és az asylum shopping korában. Máltai Tanulmányok*, 2. 161-180.
- FRUTTUS I. L. (2013): *Diakónia és/vagy szociális munka?. Embertárs*, 2013/2. 137-148.
- GOLGOTA (é.n.): *A Golgota Keresztény Gyülekezet rövid története és munkássága*, saját információs kiadvány, kiadó, hely és évszám nélkül
- GREEN, R. J. (2005): *The Life & Ministry of William Booth: Founder of the Salvation Army*, Abingdon Press

- HAGUE, W. (2007): *William Wilberforce: The Life of the Great Anti-Slave Trade Campaigner*, HarperPress, London
- HAVASI V. (2018): *A történelmi egyházak társadalmi szerepvállalása: szociális ellátás és gyermekvédelem*. VÁRHELYI K., SZABÓ-TÓTH K. (szerk.): *Történelmi egyházak – modern társadalom*, L'Harmattan Kiadó, Budapest, 131-164.
- HAVASI V. (2018): *Vallási körkép – A vallásosság alakulása itthon és külföldön*, VÁRHELYI K., SZABÓ-TÓTH K. (szerk.): *Történelmi egyházak – modern társadalom*, L'Harmattan Kiadó, Budapest, 15-38.
- HODGE, D. A., WOLFER, T. A. (2008): *Promoting Tolerance: The Imago Dei as an Imperative for Christian Social Workers*. *Journal of Religion & Spirituality in Social Work*, 27. 297-313.
- KINDELL, A., DEMERS, E. S. (2014): *Encyclopedia of Populism in America: A Historical Encyclopedia*, ABC-CLIO
- KNITTER, P. F. (2010): *Social Work and Religious Diversity: Problems and Possibilities*. *Journal of Religion & Spirituality in Social Work*, 29. 256-270.
- LAKNER Z. L. (2019): *Szegények mindig lesznek köztetek*. *Máltai Tanulmányok*, 3-4. 193-210.
- MCGRATH, A. (szerk.) (2007): *A keresztyén hit*, Kálvin János Kiadó, Budapest
- MIKOLAI V. (2018): *A történelmi egyházak társadalmi szerepvállalásának jelentősége a mai korban*. *Az egyház társadalmi tanítása című dokumentumkötet alapján*. *Történelmi egyházak – modern társadalom*, L'Harmattan Kiadó, Budapest, 87-93.
- MILLER, D. E. (1999): *Reinventing American Protestantism – Christianity in the new millennium*, University of California Press, Ltd.
- PETERSON, E. H. (2019): *A lelkeszi szolgálat három sarokpontja*, Harmat, Budapest
- RAGADICS T. (2019): *Egyházi szociális tevékenység Magyarországon*. *Szociális szemle*, 1-2. 77-90.
- SÁNDOR B. B. (2018): *Jelenlét, lehajlás, befogadás – a lelkigyakorlat vezetők kézikönyve*, Magyar Máltai Szeretetszolgálat, Budapest
- SAUER M. (2012): *A diakónia aktuális teológiai és gyakorlati kihívásai*, Nemzetközi konferencia előadásának anyaga, Nagyvárad, kézirat
- SCALES, T. L., KELLY, M. S. (szerk.) (2016): *Christianity and Social Work: Readings on the Integration of Christian Faith and Social Work Practice*, NACSW
- SCHNASE, R. (2012): *A gyümölcstermő gyülekezet*, MME-KIA-Harmat, Budapest
- SMITH, C. (é.n.): *Calvary Chapel Distinctives – The Foundational Principles of the Calvary Chapel Movement*, The Word for Today, Costa Mesa
- SPROUL, R. C. (2002): *A keresztyén hit alapigazságai*, Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány, Budapest
- STOTT, J. (2009): *Korunk égető kérdései*, Harmat-KIA, Budapest
- SYTNER, A. (2018): *Social work and pastoral counseling: Empowering each other*. *Journal of Religion & Spirituality in Social Work: Social Thought*, 37(2). 202–219.
- SZABÓ L. (2000): *A lelkigondozás órája – Alapvetés és irányvétel a lelkeszi szolgálat mindennapjaihoz*, Teológiai Irodalmi Egyesület, Budapest
- SZABÓ-TÓTH K. (2018): *„Menjete be a szoros kapun” – Összegzés és következtetések*. *Történelmi egyházak – modern társadalom*, L'Harmattan Kiadó, Budapest, 271-279.

- TISZA A. (2013): *Létezhet keresztény szociális munka?*,
<http://archivum.baptist.hu/hu/olvasnivalok/lelki-irasok/szocialis/letezhet-kereszteny-szocialis-munka>, látogatva: 2013.12.09.
- TÖRÖK P. (2004): *Magyarországi vallási kalauz 2004*, Akadémiai Kiadó, Budapest
- VAJDA N. (2017): *Egyházi szervezetek társadalmi szerepvállalása. Miskolci Keresztény Szemle*, 3. 77-80.
- VÁRDA F. (2019): *Mindennapi szegénységünk. Máltai Tanulmányok*, 1-2. 183-192.
- VÁRHELYI K., SZABÓ-TÓTH K. (2018): *A történelmi egyházak társadalmi felelősségvállalása Borsod-Abaúj-Zemplén megyében és Kárpátalja magyar lakta településein című kutatás koncepciója. Történelmi egyházak – modern társadalom*, L'Harmattan Kiadó, Budapest, 9-14.
- WARREN R. (2006): *Céltudatos gyülekezet*, Új Remény Alapítvány, Debrecen
- YANCEY, P., STAFFORD, T. (2014): *Magyarázatos Biblia*, Harmat-Veritas, Budapest

Jegyzetek

ⁱ <http://www.aliansz.hu/tamogatok/egyhazak> (letöltve: 2022. december 1.)

ⁱⁱ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100206.tv> (letöltve: 2022. december 1.)

ⁱⁱⁱ Nyilvántartási szám: 01-10-0000009, ügy- és sorszám: 16. Pk. 60004/2020/8., érvényesség kezdete: 2019.04.15.

^{iv} www.golgota.hu (szolgálatok, börtönmisszió menüpont)

^v www.facebook.com/nappaliellatogolgota

^{vi} Az adatok és információk forrása: Bergs Zsuzsannának, a szolgálat vezetőjének személyes közlése (2022.02.23)

^{vii} Golgota Budapest közösségi oldala ([facebook.com/golgotabudapest](https://www.facebook.com/golgotabudapest), 2022.02.25-i bejegyzés)

^{viii} Az adatok forrása a Magyar Máltai Szeretetszolgálat saját belső adatbázisa; hozzáférés: 2022.03.05.